

Declaració institucional del 25 de novembre de 2022

Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones

Avui, 25 de novembre, ens convoquem per commemorar el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones. La violència masclista té moltes formes i l'impacte en les seves vides depèn, en gran mesura, de la garantia d'accés a drets bàsics per a la seva reparació.

De totes les formes de violència masclista, les violències sexuals són les més prevalents, les més invisibilitzades i les més naturalitzades. Tot això fa de les violències sexuals un component central del patriarcat. No tenen a veure amb el sexe sinó amb el poder. El poder de cosificar, d'humiliar, de dominar, de disciplinar, de generar por i de restringir la llibertat de les nenes, les adolescents i les dones. El poder de crear l'expectativa social que els homes han de prendre la iniciativa en el sexe i no aturar-se fins rebre una negativa directa. Fins i tot el poder d'ignorar una negativa o de traspasar els límits amb la insistència.

També el poder de produir un sentiment de vergonya per haver patit una agressió sexual, el poder de responsabilitzar i culpabilitzar les víctimes/supervivents (com anava vestida, què havia consumit, en quin lloc estava, si anava sola...) en lloc d'assenyalar l'agressor com a únic responsable. O el poder de posar en dubte la intenció de les denunciants. I, de manera cabdal, el poder de crear un imaginari en què les agressions les comet un desconegut a l'espai públic amb perfil psicòpata i depravat, malgrat que la major part de les agressions, especialment aquelles més greus, ocorren en espais considerats privats i els agressors més habituals no tenen un perfil concret. Les cometien amics, parelles, companys d'estudis o de feina, veïns, familiars o referents propers.

Els moviments feministes d'arreu del món s'han rebel·lat contra aquest poder patriarcal, han assenyalat les causes i les conseqüències de les violències sexuals i n'han identificat les diverses expressions en tots els àmbits en què ocorren (familiar, de la parella, social o comunitari, laboral, educatiu, digital o polític). També han denunciat la cultura de la violació que normalitza i accepta la violència sexual envers les dones i han generat una onada de sororitat per reconèixer la veu de les dones que denuncien i per acompanyar-les.

Simultàniament, els feminismes han impulsat dos grans canvis. En primer lloc, han posat el consentiment al centre. La llibertat sexual inclou practicar sexe tan sovint com es vulgui i amb qui es vulgui, així com rebutjar fer-ho. Això interpel·la tota la societat i especialment als homes, perquè es desprenguin dels estereotips i dels rols de gènere en què els socialitza el patriarcat, perquè aprenguin a identificar en ells mateixos i en el seu entorn d'amistats, familiars i companys de feina o d'oci totes aquelles actituds i conductes que legitimen, banalitzen o que directament constitueixen violència sexual.

I, en segon lloc, els feminismes han exigít que es faci efectiva la diligència deguda dels poders públics i que s'erradiqui tota forma de violència institucional. Una responsabilitat que abasta tant les polítiques de prevenció com les de reparació, les quals han d'estar suficientment dotades de recursos econòmics i requereixen la màxima col·laboració i cooperació interinstitucional i intersectorial.

Aquest és el compromís que refermem totes les institucions polítiques del país. Un compromís amb la garantia de tots els drets que es veuen vulnerats amb les violències sexuals: des del dret a la seguretat, al dret a la integritat física i psicològica, passant pel dret a la salut, el dret a l'educació o el dret a la participació social i política. En definitiva, un compromís amb la llibertat de les dones que ens ha de fer també una societat més lliure.